

EĞİTİM SEN KAMU EMEKÇİLERİ VE SENDİKAL SÜREÇ

“Yeni Dünya Düzeni” adı altında sürdürülen Uluslararası Tekeller için dünyayı dikensiz gül bahçesi yapma politikaları ülkemizi de maksimum düzeyde etkilemektedir. Dünya ölçeğinde sürdürülen özelleştirme politikaları ülkemizde de IMF ve Dünya Bankası aracılığıyla hızla gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Devleti küçültmek ve verimsizlik gerekçesiyle yerli ve yabancı tekelere yok pahasına satılan KİT’ler işçiler için işsizlik, sendikasızlık sosyal güvence yoksulluğu anlamına geliyordu.

Özelleştirme, yalnızca fabrika satışı olarak algılanmamalı. Eğitim, sağlık ve diğer kamu hizmetleri de nasibini aldı. Esas olan halkın istemleri yaşam standardı, demokratik hakları değil, uluslararası tekelin çıkarları olmalıydı. Onun için her şeyden önce ulusal çıkarlar, bağımsızlık, ... gibi kavramların anlamsızlığı yaygınlaştırıp, ekonomik entegrasyon adı altında tekelin çıkarları yoksul halk kitlelerinin çıkarıymış gibi topluma enjekte edilmeliydi.

Öylesine bir toplumsal baskılanma yaratıldı ki insanı ve insani değerleri öne çıkarmayı deneyen kişi ya da örgütler, tutum, ekonomi bilmez olarak nitelendi, hatta ilginçtir daha da ileri giderek ülkesini sevmez olarak nitelenmeye başlandı, sürdürüldü. Değişen hükümetlere rağmen değişmeyen IMF ve Dünya Bankası kaynaklı politikalar sürdürülmeye çalışıldı.

Demokratik hak ve özgürlüklere ilişkin yeni düzenlemeler yerini kullanılabilen hakları bile son kırıntısına kadar yok etmeyi amaçlayan politikalara bıraktı.

İktidar, kendı koyduğu kurallara bile tahammül edemiyor. Toplu İş Sözleşmeleri yerini “Eşel-Mobil” uygulamalarına bıraktı. Sosyal Güvenlik Kurumları tavsiye edilmeye, emeklilik yaşı yükseltilmeye çalışıldı. Taşeron uygulamalarına hız verildi.

Bu süreçte ülkemizde yaşanagelen Kürt sorununun çözümünde sürdürülen savaş politikalarıyla da binlerce insanımız yaşamını yitirirken, doğa tahrip edildi; göç ettirmelerle yerleşim ve kültür dengeleri bozuldu. Savaş ortamının da besleyip güçlendirdiği çete-siyaset-mafya ilişkisi,

bilinen Susurluk Kazasıyla kısmen ortaya döküldü. Ne var ki, şu ana kadar çetelerin dağıtılması tüm toplumsal tepkilere rağmen sağlanabilmiş değildir. Çeteler, öylesine pervasızlaşmıştır ki, insan hakları savunucusu İHD Başkanı Akın Birdal'ı hedefleyen silahlı saldırıları göze alabilmektedir.

Siyasetteki kirlenme hükümetlerin oluşmasında yolsuzluk dosyalarının şantaj aracı olarak kullanılmasına ve bu dosyaların örtülmesi temelindeki ittifaklara bağlandı. Bir dönemin Meclis Başkanının adı Meclis Salonunun yapımındaki yolsuzluklarla anılır oldu.

Bütçenin çok büyük bir bölümü RANT ve FAİZ giderlerine ayrılırken ücretliler için yeterli payın ayrılmadığını hükümet yetkilileri bile ifade eder oldu.

Adil düzen yalanları ve sahte anti-emperyalist söylemlerle işbaşına gelen REFAHYOL hükümeti de önceki hükümetler gibi emek ve demokrasi güçlerine saldırmaktan, öte bir şey gerçekleştirmede. "Adil düzen" söylemlerinin kof bir yalan olduğu bu dönemde gerçekleştirilmeye çalışılan "EŞEL-MOBİL" uygulamasıyla açığa çıktı. Bu sahte söylemin esas olarak emperyalizme bağımlılığın bir başka biçimi olduğu görüldü.

Diğer yandan REFAHYOL "Türkiye-İsrail-Amerika" Askeri İşbirliği Anlaşması'nı imzalayarak ne kadar anti-emperyalist (!) olduğunu ortaya koydu.

28 Şubat MGK kararlarıyla işbaşına getirilen ANASOL-D hükümeti de arkasına aldığı rüzgar ve toplumsal destekle bir yandan sistemi yeniden yapılandırmayı gerçekleştirmeye çalıştı. Esas olarak da emek ve demokrasi güçlerine yönelik baskı politikalarını sürdürdü. Emekten yana olması gereken kimi sendikalar ve sivil toplum örgütleri bu politikaların yaşam bulmasında kolaylaştırıcı rol oynadı.

Seçim tartışmaları, başkanlık, yarı başkanlık sistemi, geniş tabanlı hükümet gibi kamuoyu oluşturma çabaları tartışmalarının sonucunda kriz aşımaya çalışılıyor.

Son aylara damgasını vuran MGK kararları ve hükümet uygulamaları sendikal hakları kullanma çabasında olan kamu emekçilerini özelde eğitim emekçilerini ve onların sendikal örgütü Eğitim Sen'i yakından ilgilendirmektedir.

Yapılanları ve yapılması gerekenleri bu tespitler doğrultusunda algılayıp değerlendirmek gerekir.

EĞİTİM SEN

1990'lerden bu yana fiili-meşru-hukuki varlığımızı sürdürüyoruz. 1996 Temmuzunda başlayan bu çalışma dönemimiz öncesinde yaşadıklarımız, yapılan çalışmalar dönemlerin ilgililerince rapor olarak ilgili kurallara sunuldu. Bu raporda sekreterlik çalışmalarımızı sonraki bölümlerde bulacaksınız.

Bu bölümde iki yıllık döneme ilişkin gelişmeleri başlıklar halinde sunmak istiyoruz.

Ülkemizde 12 Eylül darbeci generallerinin yapay olarak gündemleştirilen "24 Kasım Öğretmenler Günü" yerine EĞİTİM ENTERNASYONALİ (EI) tarafından belirlenen 5 Ekim Dünya Öğretmenler Günü örgütümüzün ve ülkemizin gündemine yerleştirilmeye çalışılmış, bu konuda önemli mesafe alınmıştır.

CEZALAR ve SÜRGÜNLERE KARŞI TAVİR VE EYLEMLER

1996 yılının birinci yarısında başlayan sürgün ve soruşturmalar sonucunda dört arkadaşımızın meslekle ilişkisi kesildi. Yediyüzü aşkın arkadaşımızla ilgili ihraç istemi MEB Yüksek Disiplin Kuruluna gönderildi. Yirmi binin üzerinde arkadaşımızla ilgili maaş kesimi, kademe durdurması gibi sonuçlar doğuracak soruşturma başlatıldı. Bu soruşturmaların gerekçesi 18 Nisan iş bırakma eylemiydi.

1996 yılının Eylül-Ekim ve Kasım aylarında Şubelerimizin görüşlerini Başkanlar Kurulumuz aracılığıyla alarak yaptığımız hazırlıkla 23 Kasım'da onbinlerce üyemiz ve destek veren dostlarımızla MEB önünde (yasaklanan Kızılay'ı da açarak) yaptığımız basın açıklaması ve Bakanla yaptığımız görüşmede aldığımız söz sonucu sürgünler uzun süre durdurulmuştur. İhraç edilen dört arkadaşımızın görevine dönmüştür. Uzun süre sonra da olsa ihraç istemli dosyalar ilgili birimlere geri gönderilmiştir. Ne var ki, sürgünler yeniden başlamış özellikle OHAL bölgesinde yoğunlaşmaktadır. Yaptığımız girişimlerle bu sürgünleri durdurma sonucuna ulaşamadık. Ulusal ve uluslar arası girişimlerimiz (idari-hukuki) sürmektedir. Sonuç alınmazsa kendi gücümüzü temel alan kamu çalışanlarının yaşamından SÜRGÜN kavramını çıkaracak anlayışta eylemlerin örgütlenmesi yeni dönemde örgütümüzün gündeminde olacaktır.

Susurluk kazası sonrasında Ankara Merkezli ilk alan eylemi olan 23 Kasım eylemimizde çete-siyaset mafya ilişkisine vurgu yapılmış, çetelerden hesap sorulmasının kitlesel diffendirilmesi sağlanmıştır.

KESK tarafından düzenlenen ve 14 Aralık 1996 günü Ankara'da yapılan Halk İçin Bütçe mitingine yirmibinin üzerinde üyemizle katılım sağlanmış; ücretlerimizin-çalışma koşullarımızın belirlenmesinde taraf olma isteğimize sahip çıkmıştır.

Bir kısım yurttaşlarımızca başlatılan Sürekli Aydınlik İçin BİR DAKİKA KARANLIK eylemine tüm üyelerimizin katılımı sağlanmıştır.

Yine 13 Nisan 1997'de çetelerle ilgili Meclis soruşturmasını yeterli bulmayanlarla birlikte Halkın Raporu açıklamasında Kızılay'daki eyleme katılmıştır.

24 Kasım 1997 işkolumuz çalışanlarının sorunlarından a) ders ücretleri b) Yardımcı Hizmetli ve memurların ücretleri ve çalışma koşulları konusunda değerlendirilmiştir. Tebeşir bırakma eylemi biçiminde gerçekleştirilen eylemle özellikle yardımcı hizmetli açığı ve yetersiz ücretleri gündeme getirilmiştir. Bakanlıkla yapılan görüşmeler sonucunda yardımcı hizmetli açığının giderilmesinin yanı sıra fazla çalışmalarının ücretlendirilmesini sağlayacak düzenleme çalışmaları başlatılmıştır.

1 Mayıs'ın alanlarda Konfederasyonlarla birlikte emekten yana tüm kuruluşların katıldığı dayanışma ve mücadele günü olarak kutlanması çabası içinde olduk ve kutlamalara katıldık.

1998 bütçesinde taraf oluşumuzu sağlamak amacıyla Konfederasyonumuz KESK bütünlüğünde gerçekleştirilen 11 Aralık ve 11 Nisan eylemlerine esas olarak sevk olarak katılım sağlanmıştır.

8 YILLIK EĞİTİM

Örgütlerimizin uzun yıllardır savunageldiği en az 8 yıllık ilköğretim uygulamalarına 1997-998 öğretim yılından itibaren geçilmesi MYK'mızca olumlu bir adım olarak değerlendirilmiş, eğitimin içeriğine ilişkin düşüncelerimiz açıkça ifade edilmiştir. Bu konuda broşür, bildiri ve afiş çıkarılmış; çeşitli toplantılara katılmıştır. Bir bildiri ve afişimizde Herkese Bilimsel, Demokratik, Anadilinde, Lalk, Parasız Eğitim yazdığımız için MYK ceza alınmıştır.

Eğitimden süresiyle-içeriğiyle her yaşta herkesin ulaşabileceği eğitim konusundaki düşüncelerini her zeminde ifade etti, edecek. Sekiz yıllık eğitimin öğretmen ihtiyacının karşılanmasında emekli öğretmenlerden yararlanılmasıyla birlikte, öğretmenlerin ekonomik koşullarının düzeltilmesi, yardımcı hizmetli, memur ve teknisyenlerin ücret ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi Bakanlık gündemine getirildi. Uzunca süre kamuoyuna müjdelere olarak sunulan maaş artışları yalnızca öğretmenleri kapsayan biçimde yetersiz bir artışla sonuçlandı. Bu gelişmenin sağlanmasında Eğitim Sen'in katkıları olmakla birlikte artışların işkolumuz çalışanlarını kapsamaması önemli bir eksiklik. Artışlardan tüm çalışanların yararlanması gösterdiğimiz çaba yeterli olmadı.

DEK

1995 yılından buyana hazırlıkları ulusal ve uluslararası düzeyde süren Demokratik Eğitim Kurultayı gerçekleştirildi. Uzun süreli ve çok yaygın bir çalışmanın ürünü olan, ulusal ve uluslararası katkılarla gerçekleştirilen kurultayın eğitim zemini oluşturduğu kanısındayız.

YAYINLARIMIZ

Süreli yayınlarımızdan EĞİTİM SEN gazetesi düzenli periyotlarla çıkarılmadı. Daha çok mali nedene dayalı aksamalar özel sayılarla giderilmeye çalışıldı. Eğitim yaşamı belirlenen aralıklarla aksamadan yayınlarımız arasında yer aldı.

Eğitim dizilerimiz, Kurultay raporlarımız ve Kırıkkale Şubemizin organizasyonlarıyla gerçekleşen öykü setimiz dönemdeki yayınlarımız oldu.

Bu alanda işlerin daha düzenli ve kaliteli hale gelmesi için en az bir profesyonel çalışana ve daha kalıcılaşmış yayın kurullarına gereksinim olduğu açık.

KADIN KURULTAYI

20-21-22 Şubat 1998'de düzenlenen KESK Kadın Kurultayına azami katkı yapılmıştır. Kadınların toplumsal yaşamda ve bağlı olarak sendikalar yaşamda öne çıkabilmeleri hedeflenmiştir.

Düzenlenen ve düzenlenmesi programlanan eğitim çalışmalarlarıyla da Sendikamız Eğitim Sen'de kadınların süreçte etkin yer almaları amaçlanmıştır.

1 Eylül, 8 Mart, 21 Mart, 18 Nisan gibi özel günlerin değerlendirilmesinde eksikler yaşadık. MYK olarak genel davranışlardan etkilenmemiz nasıl olsa birileri bir şeyler yapar, biz de katılırız anlayışına düşülmüştür.

Eğitim Sen'in 1 Eylül'de Dünya Barış Günüyle ilgili yapabilecekleri ve yapması gerekenler tüm ülkede önemli yer tutmalıdır.

Halbuki yaşanan süreçte olay hep kendi dışımızda alınan kararlara uyum noktasında kalmıştır. Bu tarz yanlıştır. Diğer özel günlerle ilgili olarak da yapacaklarımızı düşünce ve davranış biçimimizi kendimizin öznesi olduğu anlayışla ele almamız.

Kurumsallaşma noktasında KESK'le ilişkilerimizde Eğitim Sen'den kaynaklı bir eksiklik yaşanmadığı kanısındayız.

Eğitim Sen'in şubeleriyle ilişkileri dahil yapmayı planladığı çalışmaları yer yer engelleyen sonuçlar doğuran kararlarla KESK'ten kaynaklanan sorunlarda yaşadık. KESK Genel Kuruluna götürülecek önerilerle buna benzer eksikliklerin giderilebileceği Konfederasyonumuz KESK'le ilişkilerimizde düşünsel, mali hem de kitlesel katılımıda üzerimize düşeni eksiksiz yaptık.

YASAL DÜZENLEME

Kamu Emekçilerinin 1990 yılından beri fiili-meşru örgütlenme mücadelesi değişik hükümetler döneminde yasal düzenlemeye kavuşturulma girişimiyle karşı karşıya kaldı. Bu düzenlemelerin hiçbiri kamu emekçilerinin istemi olan Toplu İş Sözleşmeli, grevli sendikal örgürlükleri düzenleme anlayışını içermiyordu.

1998 yılının başlangıcından TBMM gündemine getirilen yasa tasarısı da bu anlayışta değildi.

Yasal düzenlemenin amacı:

- Kullanılan hakları bile yok sayan,
- Örgütlenmeyi alabildiğine sınırlayan,
- Yargı ve askeri işkollarında örgütlenmeyi yasaklayan,
- Uluslar arası düzeyde üst örgütlenmeyi yasaklayan,
- Toplu İş Sözleşmesi ve grevi yasaklayan bir yasal düzenlemeyi gerçekleştirmeyi,

- Kamu emekçilerinin temsilcisi olan KESK'İ ve KESK'e bağlı sendikaları sürecin dışında tutan,
- Sendikal hakları kullanmayı ve buna bağlı olarak devlet güdümlü sendikal anlayışı dışlamayı amaçlayan KESK'İ sürecin dışında bırakarak devlet güdümlü konfederasyonları öne çıkaran bir yapı oluşturmayı gerçekleştirmeyi içeriyordu.

Bu tespitleri yapan konfederasyonumuz KESK ve tespitlerde ortaklaşan sendikamız Eğitim Sen yasanın TBMM'den geçerek yasalaşmasını engellemeyi kararlaştırdı.

Bu süreçte tüm gücünü böylesi bir yasaya karşı kullanmayı daha 1997 yılı Eylül ayından beri belirleyen MYK iç süreçlerimizdeki tüm tartışmalara rağmen tüm riskleri göze alarak bu yasal düzenlemenin karşısında sorumluluklarını yerine getirmeyi her ortamda dile getirdi.

Gelişmelere göre 24 Ocak 1998 günü yapılan Kızılay eyleminin katılımcılarının yaklaşık 3'te ikisini Eğitim Senliler oluşturdu. Ne var ki iç ilişkilerdeki eksiklerle yönlendirme eksikliklerimiz bizi olumsuz bazı tartışmaları yaşama noktasına getirdi. Her şeye rağmen yasa düzenlemesine Eğitim Senlilerin büyük tepkisi vardı. 24 Ocak Eylemine gelirken Trabzon kafilesindeki bir otobüste kaza geçiren arkadaşlarımızdan 19'u yaralandı, 1 üyemiz, Mustafa Kurt, yaşamını yitirdi. Yasanın meclisten geçmesini engelleyen Şubat Eylemlerinin, 4 Mart Kızılay Direnişinin ve Marttaki diğer eylemlerin, KESK'in eylemlerinin parlamento boyutundaki ilişkileri konfederasyonlarla ilişkilerin, DKÖ desteklerinin, uluslar arası boyutta ICFTU, ETUCE ve EI katkıları temelinde Mustafa Kurt'un canını ve eylemelere katkı veren sendikalarımızın üyelerinin kanı ve teri vardır.

Yasa şu anda askıda. Çıkmadan kadük ettik. Yasa bu içeriği ile bir daha meclise gelemez. Ama biz de yasayı bekleyip tavır alma sınırını geçmeli yasa konusunda da gündemi kendimiz oluşturmalıyız.

İLK SAN

İLK SAN'daki gelişmeler sürekli izlendi. İlgili kamuoyu bilgilendirildi. Açılan dava sonucunda 22 temsilcinin temsilciliği

düşürüldü. Dava Yargıtay aşamasında da lehimize sonuçlanırsa seçimlerin yenilenmesini sağlayabileceğimizi düşünüyorum.

DAYANIŞMA

Sendika üyelerimizden kayba uğrayanlarla her aşamada dayanışma içinde olmak MYK'mızın anlayışı olmuştur. Ayrıntıları Sekreterlik raporlarımızda göreceksiniz. Burada eyleme gelirken yaşamını yitiren ve yaralanan Trabzon Eğitim Sen üleriyle ilgili açtığımız kampanya ve diğer gelişmelerle ilgili uluslar arası dayanışmadan kısaca söz etmek istiyoruz.

Mustafa Kurt'la ilgili kampanyamız 11 milyar 650 milyonla sonuçlanmıştır. Bu kampanyaya üyelerimizin katılımı anlamındadır. Katılanların her birine teşekkür ediyor, duyarlılıklarını takdirle karşılıyoruz. Kampanyaya, katılan sendikalardan Enerji-Yapı Yol Sen'e, SES'e ve Tarım Sen'e teşekkür ediyoruz.

Görevlerine son verilen, ceza alan üyelerimize yaptığımız yardımların karşılanmasına örgütlenme ve eğitim çalışmalarımızın ve DEK'in gerçekleşmesine katkıda bulunan El ve bağlı sendikaların gösterdiği dayanışmayı gerçekleştirebildiğimiz için mutluyuz. Bizden istemde bulunan sendikalara gücümüz oranında katkılar yapmaya çalışarak sorumluluğumuzu yerine getirdiğimiz kanısındayız.

Kamu emekçilerinin mücadelelerinde sağlanan başarılar ne olursa olsun toplu iş sözleşmesi bağlatmayı sağlanamadığımız sürece ana eksiklik devam ediyor olacak. Bu adımı atabilmemizde örgütümüzü sabırla toplu iş sözleşmesini gerçekleştirecek anlayışla eyleme hazırlamaktan geçecektir.

Başarı için:

- İşyeri örgütlenmelerimizi işyerinde birlik anlayışıyla örmeliyiz.
- İşkolunda birliği örecek söylem ve davranışları gerçekleştirmeliyiz.
- Konfederasyonda Birliği giderek çalışanların birliğine dönüştürmeliyiz.
- Uluslar arası birliğimiz küreselleşmenin karşısına dikilmenin anlayışı ve davranışı içinde olmalıyız.

YAŞAM BOYU EĞİTİM

2000'li yıllarda öncelikle eğitimde fizik kapasite sorununun çözülmüş, okullarda normal öğretime geçilmiş sınıf mevcutlarının yirmibeşe çekilmiş olmasının sağlanması önemli bir adım olacaktır.

Bunun içinde yeterli kaynak ayrılması gerekiyor. Yalın bir anlatımla bugün eğitime ayrılan payın iki katına çıkarılması gerçekleştirilmeden bina-araç-gereç sorununun çözümü olası görünmüyor.

Okul binalarının yapımında binaların yıl boyu kullanımı hedeflenmeli; ısıtma ve soğutma sistemleriyle birlikte, spor salonları ve yüzme havuzlarıyla düşünülmelidir.

Kapalı bulunan okulların açılmasını sağlayacak barış ve çalışma ortamı sağlanmalıdır.

Dil öğretimi (hem anadil hem de yabancı dil) önemsenmeli, bireyin kendini ifade etme yetenekleri sonuna kadar geliştirilmeli, bilginin edinilmesi, paylaşımı, insan ilişkileri ve barışın kurulup geliştirilmesini de olumlu etkileyecek olan yabancı dil öğretimini de yeterli düzeyde gerçekleştirmeyi hedeflemeliyiz.

Doğaldır ki, eğitim faaliyetinin sürdürülmesinde TV-Video-Bilgisayar vb. araçların yeri var. Eğitimin tüm bileşenleri önemlidir. Ama en önemlisi insan faktörüdür. Öyleyse eğitim sürecindeki birey özne olmalıdır. Eğitim Onun için vardır. Bu süreç bireyi koruyup geliştirmelidir. İşte bu sürecin sağlıklı gelişebilmesi için de iyi eğitilmiş öğretmenlere gereksinim vardır. Bugün ülkemizde öğretmen yetiştirme modeli yoktur. Geçmişteki deneylerden yaralanarak bugüne cevap veren lisans düzeyinde öğretmen yetiştirme programlarını gerçekleştirmek eğitimde çok önemli bir yol almamızın ilk adımları olabilecektir.

Öğretmenlik mesleğini çekici kılmak gerekiyor. Daha yetenekli, inisiyatifli gençlerin öğretmenliğe yönlendirilmesinde süreci olumlu etkileyecektir. Öğretmenin toplumsal statüsü önemlidir.

Her yaşta herkesin ulaşabileceği eğitim ortamını 2000'li yıllarda gerçekleştirmek biz yetişkinlerin insanlığa borcudur.